СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 59. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 14. марта, 1927. VOL. XXXV. No. 59. Jersey City, N. J., Monday, March 14. 1927. THREE CENTS

ЯПАН ПРИЙМАЄ ПРОЄКТ УЧАСТИ В КОНФЕРЕНЦІЇ ТРОХ ДЕРЖАВ

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД УВАЖАЄ ВІДБУТТЄ КОНФЕРЕНЦІЇ ПЕВНИМ.

ВАШИНГТОН, 11. марта. — Департамент стейту дістав нині офіціяльне повідомлення від японського уряду, що Япан годиться на американську пропозицію урядити конференцію трох держав про зменчення морських зоружень.

З одержанням сеї вістки департамент стейту вважає відбуттє конференції трох великих морських держав за зовсім певне. Кромі сього уряд сподіється, що й Італія й Франція не останутъ на боці мимо своїх попередних заяв.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНЗУЛЬ В БРАЗИЛІЇ УБИТИЙ АМЕРИКАНЦЕМ.

ВАШИНҐТОН, 11. марта. — Американський департамент стейту дістав повідомлення від свого конзуля в Сан Паольо, в Бразилії, що другого конзуля з того міста, Герндона Ґофорта, пробив ножем один Американець, Давид Ворд на імя, так нещасливо, що сей погиб з рани.

Вбийника арештувала бразилійська поліція. Мав він від довшого часу заходити до американського конзуляту з домаганнем, щоби американський уряд поміг стягнути йому деякі претенсії, які він мав до бразилійського стейту Мінес Хераес. Коли конзуль дав йому остаточно рішучу відповідь, що американський уряд нічого не може зробити в сій справі, Ворд кинувся на конзуля з ножем.

БАНДИТИ ДАЛИ СОБІ РАДУ З ПАНЦИРНМ АВТОМОБІЛЕМ.

ЗРАБУВАЛИ 104,250 ДОЛЯРІВ.

ПИТСБУРҐ, ПА., 11. марта. — Питсбурські бандити доказали нині урядови й банкирам, що панцирні вози, яких уживано від кількох літ до перевоження гроший, не є ніяким заборолом для бандитів. Бандити підмінували динамітом дорогу, куди їхав автомобіль, висадили в воздух віз, візників та зоружених сторожів, а відтак забрали з воза 104,250 долярів готівкою та пропали без сліду.

УРЯД ВИТЯГАЄ ЗОЛОТО З ВОЗДУХА.

НЮ ЙОРК, 11. марта. — Урядники департаменту скарбу прийшли до переконання, що в федеральнім уряді, в якім пробується металі, пропадає в воздусі богато золота через те, що там обтирається зі золотих монет богато золотого пороху. Щоби виловити сей золотий порох, урядники придумали машинерію, яка всисає в себе весь воздух комнати, а відтак при помочи електрики відділює від пороху золото.

При помочи сеї машинерії уряд виловив уже досі 600 унцій золота, яке представляє вартість 12,400 долярів.

ЗУДАРЕННЄ КОРАБЛІВ ПРИЧИНОЮ ЗАТОПЛЕННЯ ТЯГАРОВОГО КОРАБЛЯ.

НЮ ЙОРК, 11. марта. — Нині раненько коло Статуї Свободи наїхав тягаровий корабель Сек Ситі на другий тягаровий корабель Ель Соль, який їхав з Ґалвестону до сього порту з ладунком бавовни. Наслідком зударення корабель Ель Соль сейчас став потапати. Моряки кинулися втікати. Коли корабель потонув, а заряд корабля обчислив моряків, показалося, що 42 моряків вратовано, а 3 пропало. Причиною зударення була густа мрака.

МІЛІОНЕР ПЕРЕЧИТЬ ЗАКИДИ ПРО КОНТРОЛЮ НАД ЦЕРКВОЮ.

НЮ ЙОРК, 11. марта. — Відомий американський міліярдер Ракефелер Молодший публично заперечує, буцімто він має під необмеженою контролею баптиську церкву, як се закидували деякі делеґати на конференції сеї церкви.

Тимчасом ся конференція радила далі над реорґанізацією церкви. Горячу дебату викликала пропозиція, щоби на чолі церкви поставити комітет з широкою владою для президента сього комітету. Модерністи осуджують сей проект як змагання встановити для баптиської церкви папу з кардиналами.

ЛЕҐІСЛЯТУРА НЕВАДИ ЗА ОТВЕРТИМ ГАЗАРДОВИМ ГРАННЄМ.

РІНО, Невада, 11. марта. —Стейтова леґіслятура постановила дозволити на явне газардове граннє по цілому стейті. Перед ухвалою прийшло до незвичайно горячої дебати.

УРЯД ПОЧИНАЄ КАМПАНІЮ ПРОТИ ОБМАНЬСТВ В ТОРГОВЛІ ЗЕМЛЕЮ В ФЛОРИДІ.

ВАШИНҐТОН, 11. марта. — Департамент судівництва й почтовий уряд почали спільними силами кампанію проти обманьств, яких допускаються ріжні торговці землі в Флориді. Начальником бюра, який має вести сю кампанію, іменовано федерального прокуратора в Тампі.

ЗАМАНИЛИ ДЕТЕКТИВА Й ВБИЛИ.

АТЛАНТА, Джорджія, 11. марта. — Присяжні судді постановили поставити на суд 8 людий, яким прокураторія закидує, що вони заманили хитрощами до одного готелю поліційного аґента Берта Доналдсона й там його вбили. Один зі заговірників посварився з другими та зрадив цілу змову прокураторови.

КІПЛІНҐ ПРАЦЮЄ ДЛЯ ЕКРАНУ.

ЛОНДОН, 10. марта. — Відомий письменник Рудіярд Кіплінґ дався вкінці намовити до цего, щоби переробити деякі з своїх творів для фільмового вжитку. Фільмові підприемства робили вже від довгого часу всі можливі заходи, щоби зєднати Кіплінґа для фільмів, але все те було даремним трудом. Аж вдалося їм тоді, коли заговорили до його патріотизму і виказали, що він в той спосіб доконає великого патріотичного діла. Це переконало Кіплінґа і він підготовлює виставу для театрів рухомих образів.

ПЕЗІЯ ОБМЕЖУЄ ПРОДУКЦІЮ ОПІЮМ.

ЖЕНЕВА, 11. марта. — Полковник Данило Мак Кормик заявив в Раді Ліґи від імени Перзії, що вона приймає пропозицію Фридриха А. Деляно з Вашинґтону в справі обмеження продукції опіюм. Перзія зобовязується зредуковувати ту продукцію кождого року на протязі трох літ о 10%.

Але те буде залежати від фінансової спроможности Перзії. Тому являється конечним звільнити вже раз Перзію з тих оков, якими звязано її торговлю і промисл вже від століт через тарифову контролю в користь чужих держав.

НОВІ АРЕШТОВАННЯ.

Від двох тижнів ідуть не тільки у Львові, але й на провінції, головно в долинському повіті, ревізії й арештовання серед Українців, а особливо серед української молоді. Арештовано, як відомо, бувшого українського старшину Головінського і братів Вербицьких. Ціла польська преса наробила великого гамору, що львівській поліції вдалося врешті впасти на сліди заговору на куратора львівської округи Собінського і що головні винуватці вже арештовані. Після реляцій цієї преси поліція мала вже відставити всіх рештованих до розпорядимости слідчого судді.

Кромі цього поліційні органи слідять і підлягають у Львові деякі українські установи, між иншим „Просвіту", навіть по ночах, невідомо за чим шукаючи.

СЬОГОЧАСНА ЕВРОПЕЙСЬКА ЛІРИКА.

У Відні вийшла антольоґія европейської лірики, в якій поміщено твори европейських поетів з рр. 1900—1925. З українських поетів поміщений в антольоґії вибір поезій П. Тичини, М. Рильського, Е. Маланюка й Адама Монтрезора (в перекладі Йосифа Кальмера).

КАРТИНИ ВУФКУ ЗА КОРДОНОМ.

Фільми випуску ВУФКУ „Алім" та „Боротьба велетнів" продано до Німеччини. До Австрії продано „Боротьбу велетнів". Картину „Гамбурґ", виробництво одеської кіно-фабрики, передано на спільну експльоатацію німецькій фірмі „Прометеус".

ЖЕРТВИ МОРФІЯ У ЛЬВОВІ.

Вчора почалась у Львові карна розправа, яка є доказом, що стежки деяких представників сучасної молоді ні трохи не витоптані і аж надто модерні. Кілька учениць одної драматичної школи познайомилось з молодими аматорами морфія, яким торгували на користь власної кишені і яким користувались для зводження дівчат. Були між цими молодцями грошевиті синки купців і якийсь деґенерат та хитрун Райс, доставець забороненого наркотику, що представлявся дівчатам як лікар і використовував цю ролю у дразливих ситуаціях. Райс боронився на розправі тим, що він унаслідженний патольоґічним нахилом до брехні та не має ніякої волі. Психіятр з кульпарківського заведення др. Фокс заявив, що для обсервації Райса потрібує довшого часу.

БАНДИТИЗМ У ПОЛЬЩІ.

У поїзді між Люблином і Варшавою невідомий пасажир убив поліцая, який посмів прохати його леґітимації. Злочинець їхав далі на верху вагону і щойно під Варшавою, коли його кондуктор запримітив, утік і заховався в лісах. — У Тернополі 14-літний ґімназист Блажейовський наважився на життя свого товариша Стахурського у чистім полі, щоби ограбити його з 40 зол., порізав його ножем і загрозив смертю, коли виявить комунебудь цей напад. Молодця, який утікав поїздом, арештували. — 4 тижні арешту дістав львівський різник Петрушка, який підчас „широкої забави" в личаківськім шинку „перейшов межі конечної оборони" й у відповіді на удар кріслом гримнув свого приятеля Нєвядомського пляшкою по голові так сильно, що розбив йому череп і став причиною його смерти. Все-ж таки „дешева" забава... — У селі Піддолге, равського повіту, 27-літній бандит з Тарнова Владислав Ґлувка вбив у ночі селянку Сікору, ограбивши її з... 10 зол. і втік.

СТОЛИЦЯ НА ВУГІЛЛЮ.

У лондонськім технольоґічнім інституті мав цими днями виклад сер Річард Редмайн, який відкрив не тільки світови, але мабуть і англійському урядови неабияку новину. А саме, що весь осередок Лондону у всій своїй поверхні збудований на шарах вугілля. Взагалі вуглеві запаси британської держави є невичерпані, не рахуючи Нової Зеляндії та Австралії.

ШАХИ І ПІДДАНСТВО.

Відомий переможець у минулорічних міжнародніх шахових змаганнях у Москві, Боголюбов, який в останніх роках жив постійно у Німеччині (до 1920 р. за українським пашпортом), звернувся з листом до шахового Союзу С. Р. С. Р. із заявою, що він зрікається радянського підданства з матеріяльних мотивів, бо яко радянський підданий не може вступити до шахових союзів инших держав.

АРЕШТОВАНІ УКРАЇНЦІ — ХОРІ.

Арештовані перед двома місяцями редактор української буковинської соц.-демократичної ґазети „Боротьби" Стасюк і секретар укр. с.-д. партії Руснак заболіли тяжко в арештах военного суду. Каторжний режім у військовім арешті 8 дивізії, без усякої лікарської помочі, постійні допити і тягання до протоколів, головно нічю, доводять і найздоровіших людей до могили, бо в цім арешті за 8 літ померло вже 73 арештованих. Арештованим до сьогодня не можуть доказати ніякої вини, та мимо того всякі заходи та інтерпеляції в парляменті остають без успіху.

РУМУНСЬКІ КОЛЬОНІСТИ — ЯК „КУЛЬТУРТРЕҐЕРИ".

Відомо, що аґрарна реформа в північній Буковині переводилася при нечуваних зловживаннях, наслідком чого всякі спекулянти заробили величезні суми грошей, а дідичі попродали за добрі гроші землю, яку мали віддати селянам. Окрім цього 1921 р. видано ще спеціяльний закон про т. зв. кольонізацію північної Буковини румунськими кольоністами. Для тих кольоністів відступлено що найліпші землі з маєтків релігійного фонду; до нині переселено в той спосіб до 800 родин з реґату, давши їм даром навіть дерево на господарські забудовання. А як „господарять" ті взірцеві румунські кольоністи, видно з інтерпеляції посла Кракалії з 31. січня ц. р. в румунськім парляменті, зверненої до міністра домен: „Чи міністерство рішилося вже вияснити вкінці історію нечуваної панами при переведенню аґрарної реформи в північній Буковині, де найбільше землі дістали якраз збанкротовані дідичі, ріжний не-селянський елемент та урядники з реґату? Далі, чи відомо міністерству, як ведуть себе в північній Буковині т. зв. румунські кольоністи, що дістали даром, а властиво за державні гроші землю? Чи знає міністер, що більшість цих кольоністів займається не господаркою, а повільним панством, виарендувавши землю за дорогі гроші голодним українським селянам? Така господарка, розуміється, викликає між українським населенням невдоволення".

РОЗСТРІЛ ЧИ ШИБЕНИЦЯ?

Рада радянських комісарів думала на останнім своїм засіданні над актуальною проблемою: Яку кару смерти завести в державі? Повторяються голоси опозиції, яка вважає, що розстрілювати засуджених не добре. Якщо вона переможе, тоді на території С. Р. С. Р. будуть дві шибениці — одна в Москві, друга в Харкові. І ясно — двох офіціяльних урядовців до неї: катів з постійною пенсією. На нашу думку, ця справа нагадує відоме питання поставлене карасеві перед смертю: в якім сосі воліє, щоби його засмажили — помідоровім чи цибулевім? Розстріл не добрий тому, що стріли чути, а шибениця тому, що кождого засудженого треба аж везти до неї.

НАПРУЖЕННЄ МІЖ ПЕКІНҐОМ А МОСКВОЮ

ШАНГАЙ, 11. марта. — Минає тиждень, а китайський уряд в Пекінґу не випускає увязнених на кораблі Память Леніна совітських емісарів, між якими була і жінка Бородіна, совітського відпоручника при кантонськім уряді. Совіти догадуються, що всіх чотирох полонених правдоподібно розстріляно за те, що придовлено при них богато комуністичної літератури, взиваючої нарід до боротьби по стороні Кантонців.

Совітський уряд вислав дуже остру ноту, в якій заявляє зірвання дипльоматичних зносин ,коли полонені не будуть випущені. Знова пекінґський міністер заграничних справ Веллінґтон Ку, подає, що всі полонені находяться в безпечнім місци та що нема ніякої обави що до їх життя.

В тім часі, коли ведуться в столиці отті пертрактації, можна бачити по вулицях великі транспорти ранених, яких привозять з провінції Гонан, в якій роблять приготовання до великого бою між кантонською армією а манджурським диктатором Ченґ Тсо Лінґом.

РУМУНІЯ ШУКАЄ ЗГОДИ З СОВІТАМИ.

БУКАРЕШТ, 11. марта. — З рамени уряду подають, що правительство буде шукати з совітами порозуміння в справі Бесарабії. Посередником буде Німеччина. Премієр Авереску поробив вже навіть відповідні кроки, порозумівшися з німецьким послом що до тих справ, які ще є предметом непорозумінь між Німеччиною а Румунією.

Рівночасно Румунія робить заходи, щоби прилученнє Бесарабії до Румунії затвердила ще і Японія, яка досі одинока з великих держав цего не зробила. Задля цего Румунія відчинила своє посольство в Токіо.

ЯПОНІЯ ЗАКУПОВУЄ АЕРОПЛЯНИ В ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 11. марта. — Японський уряд виплатив французьким підприємцям $7,000,000 титулом належитости за замовлені аеропляни, які він вже одержав на протязі послідних 22 місяців і які ще одержати має. Число тих аеропляпів виносить 172, а між ними є 60 таких, які служать до кидання великими бомбами.

Кажуть, що особливо Америка дуже зацікавлена так великим замовленнєм аеропляпів з боку Японії. Нічого одначе не можна їй закинути, бо вона не нарушує тим ніяких міжнародних зобовязань. Між аеропляпами є один вартости $450,000, який має бути великанських розмірів і заосмотрений в машини до кидання бомбами.

НЕЩАСТЄ ЗА НЕЩАСТЄМ.

ТОКІО, 11. марта. — Ще населенне не відотхнуло по землетрясенню, а вже навістила Японію нова буря з дощем і снігом, яка поздирала всі шатра та все придбане добро, яке наслала нещасним жертвам ратункова акція.

НЕМА ЗГОДИ ЩО ДО САРСЬКОЇ ОБЛАСТИ.

ЖЕНЕВА, 11. марта. — Німецький і французький міністри заграничних справ не могли сегодня на засіданню Ради Ліґи прийти до порозуміння в справі дальшої контролі над областию Сарри. Німці не хочуть комісії з боку Бельґії та опираються в инших справах. Справу вирішить мабуть Рада більшостю голосів. До цего склонні оба міністри, бо тоді можуть легше виправдати себе в своїх парляментах, бо можуть скинути вину на кого другого.

З АФРИКИ ДО ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ В 20 ГОДИНАХ.

ЛИСБОНА, 11. марта. — Майор Сарменто Бейрес, портуґальський летун, задумує перелетіти за одним махом з Африки з міста Боляма в портуґальській Ґвінеї до Бразилії. Дорога буде виносити 1,715 миль і буде найдовша ,яку колинебудь відбули за одним махом.

ЖІНКА КАЙЗЕРА ВЕРТАЄ ДО БЕРЛІНА.

БЕРЛІН, 11. марта. — Жінка бувшого німецького кайзера Вільгельма Герміна вертає до Берліна і буде мешкати в історичній палаті Вільгельма Першого, яку то палату віддав Гогенцолернам пруський уряд на власність.

З її приїздом розпічнуть монархісти акцію за поворотом кайзера до Німеччини.

СОВІТИ ЗАКЛЮЧУЮТЬ МИР З ЛАТВІЄЮ І ТУРБУЮТЬ ТИМ ПОЛЬЩУ.

РИҐА, Латвія, 11. марта. — Заключено ґарантійний договір між совітами а Латвією. Головна мета договору: заґарантувати собі взаїмну невтральність на случай, колиб котра з них попала в війну з другими державами.

Кажуть, що цей договір викликав прикре вражінне в Лідзі Націй, бо Латвія є членом Ліґи, а цей договір противиться статутам Ліґи. Та найбільше затурбована тим договором Варшава, яка бачить в тім змагання совітів ізолювати Польщу від балтійських держав. Польща одначе, як кажуть, потішається тим, що з того договору нічого не вийде, бо він має бути тільки вступом до слідуючого пакту, в якім совіти будуть домагатися, щоби всі спори між совітами а Латвією були віддані до вирішення комісії, якої головою була би особа невтральної держави. На таке, твердить Варшава, Латвія не згодиться.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ЖЕБРАНИНОЮ, А ОРҐАНІЗАЦІЄЮ

Час від часу надсилають до головної канцелярії У. Н. Союза або до редакції його орґану прозьби о допомогу для всякого рода нещасних людий. Чим більше старіється наша іміґрація, тим більше таких закликів о поміч. Се й примушує нас розглянути осно‑ о питанне допомоги.

Певна річ, що нещасте не є ніяким соромом та що всяке нещасте заслугує на поміч. Однак поміч ся має бути так дана, щоби вона не деморалізувала ні нещасного, ні спомагаючих, ні посторонних людий.

Поміч не деморалізує нещасного тоді, коли вона буде дана йому не як милостиня, але як належне йому право. В тій ціли всякий чоловік повинен з гори забезпечуватися на случай нещастя, приступати до відповідної орґанізації, яка дає забезпеченне від біди. Коли нещасте случиться, тоді людина відноситься до орґанізації по належну їй поміч. Поміч, одержана з орґанізації, до якої людина платить, се не жебранина, се належне їй право.

Щоби таку поміч дати нашим людям, на те наші люди орґанізують запомогові орґанізації. На те вони забезпечують собі одні допомоги в центральній орґанізації, а другі в відділах. Запомога від запомогової орґанізації або від відділу не деморалізує ані не понижує людини, бо за сю запомогу вона заплатила. Вона дістає те, що їй належиться.

Зовсім інакше діється, коли людина до орґанізації не приступає, спускаючися, що на случай нещастя вона уже якось промовить до людий та рушить їх серця. Сього рода покладанне надій є деморалізуюче. Воно відбиває людину від орґанізації, а відбиваючи більше таких людий, воно розбиває орґанізованість всего громадянства, цілого народа. Крім сього того рода поведінка накладає надзвичайний тягар на зорґанізованих людий, бо коли така байдужна людина в нещастю відкличеться до людського милосердя, то знова відкличеться лишень до зорґанізованих, бо незорґанізованих вона навіть не може досягнути. Сі надзвичайні тягарі деморалізують зорґанізованих.

До таких людий, що спускаються на людське милосердя, належуть й ті люди, що приступають до орґанізації, але не на всякі запомоги, яких вони сподіються дістати. Того рода люди записуються на низчу посмертну запомогу, сподіючися, що решту їх родина дожебрає, або записуються до відділу, який не стягає з членів вкладок на допомоги. До таких людий відноситься те саме, що сказано за людий, зовсім незорґанізованих.

Словом, досвід всіх народів показує, що всяка допомога повинна йти через орґанізацію. Людина повинна з гори заплатити за право до запомоги. Запомога повинна бути правом, а не жебраниною. Така допомога помагає. Всяка друга шкодить і одержуючому запомогу й всему народови.

ВІДНОШЕННЄ ШЕВЧЕНКА ДО ЦЕРКВИ

Шевченко був глибоко віруючою людиною. Він находив глибоку душевну втіху в вірі в існованне Бога, а в ріжних клопотах життєвих він потапав у Св. Письмі, находячи в ньому нову силу до дальшої боротьби проти свого лютого окруження.

Про глибоку віру Шевченка свідчать його словні вискази, уступи з його поем і других писань, виривки з його записок і листів. Все те разом доказує віру Шевченка понад усякий сумнів.

Та рівнобіжно з доказами глибокої віри стрічаємо в Шевченка й вислови, які, на перший погляд ока, моглиби видаватися доказами безвірства або що найменче сумніву в істнованне Бога. Таке враженне мігби набрати чоловік, читаючи його рішучі виступи проти церкви й попівства. Таких виступів можна надибати в творах Шевченка просто без ліку.

У вірші „Гимн черечий" він говорить:

Удар, громе, над тим домом!
Над тим домом, де мремо ми;
Тебе-ж, Боже, зневажаєм,
Зневажаючи, співаєм:
Аллилуя!

З цілої вірші видно, що в монашестві Шевченко бачить лише лицемірство, нещирість, хулу для Бога. Разом з тим Шевченко виступає проти встанови целібату яко проти чогось, противного природі. Йому видається краще угодним ділом виховувати дітий у вірі й любові:

Кохалисяб та дружилися,
Та діточок виростали,
Научалиб та співали:
Аллилуя!

У вірші „Княжна" він знову виступає проти того, що людина замісць жити відповідно законам природи, насилує себе та йде до монастиря. Він говорить, що жінка

Родилась на світ жить, любить,
Сіять Господньою красою,
Вітать над грішними святою,
І всякому добро творить.

На думку Шевченка, спасатися в мурах монастиря може лише самолюб. Тому він далі й говорить з сумом:

у черницях
Запанастилося добро.

Особливо яскраво виявляє Шевченко своє відношенне до церкви в своїй ґеніяльній поемі „Єретик" або „Іван Гус". Герой поеми — Чех, який виступав проти гнету й насильства римської церкви. Шевченко представляє, як за протест проти насильства римської церкви церковний суд (так звана „інквізиція") засудила Гуса на спаленне живцем на вогнищи, як спалено живцем сотки тисяч других людий, які протестували проти гнету, надужить, темноти римського попівства. Шевченко недвозначними словами зазначує, проти кого він виступає:

„Кругом неправда і неволя,
Народ замучений мовчить,
А на апостольськім престолі
Чернець годований сидить,
Людською кровію торгує
І рай у найми оддає.
. . . .
Розбійники, людоїди
Правду побороли,
Осміяли Твою славу
І силу і волю!
. . . .
Люди стогнуть у кайданах,
Немає з ким взятись,
Розкуватись, — одностайне,
Односердне стати
За евангеліє правди,
За темнії люди.

Проти сеї неправди встає до бою Гус, віруючи, що:

„За правду Бог!"

Чуючи, як читається булля одпущення гріхів

„Отій самій, що хилялась
По шинках, по станах,
По чернечих переходах,
По келіях пяна;
Ота сама заробила
Та буллю купила,
Тепер свята!"...

Він звертається до Бога з молитвою:

За-що пропадають, за-що Ти караєш
Своїх і покірних і добрих дітей?

Гус закликає людий до прозріння, до боротьби:

Розправте руки, — будьте люди,
А не посміщище ченцям!
Розбійники, кати в тіярах,
Все потопили, все взяли,
Мов у Московії Татари,
І нам сліпим передали
Свої догмати. Кров, пожари,
Всі зла на світі, войни, чвари,
Пекельних мук безкраїй ряд,
І повен Рим байстрят —
От їх догмати і їх слава!

Отся поема, хоча виразно звернена проти римської церкви, характеризує відношенне Шевченка до всякої церкви. В других уступах він не менче остро звертається проти православних попів. Се показує виразно погляд Шевченка на церкву й попівство.

Він віруючий чоловік, що находить справдішну осолоду в Св. Письмі, що з віри в Бога черпав силу до дальшої боротьби, так остро виступає проти зорґанізованої віри, церкви, з одного боку римської, а другої царської. В його писаннях нема засадничої ворожнечі до всякої церкви, але є ворожнеча до двох головних церков, з якими йому, як і всему українському народови, прийшлося за життя стрічатися.

Під сим зглядом Шевченко не відріжняється від великих людий других народів. Видно, що в тому становищі є якась розумна основа. Основа ся в тому, що Бог для Шевченка се втіленне засади справедливости, правди й краси. Хто виступає проти справедливости й правди, той, на думку Шевченка, не може бути слугою Бога. Хто голосить себе божим слугою, а торгує правдою, ширить несправедливість, гнете, визискує людий, той не слуга Божий, а поборник Бога, обманець людий, злочинець.

Шевченко звертається проти римської церкви, бо він бачив, що римські Єзуїти й ксьондзи, під покришкою голошення слова Божого, душили український рух до свободи, визискували, рабували український народ. Шевченко на другий бік виступав проти московської православної церкви, бо вона замісць ширити засади правди й справедливости, дала ужитися царатови для гнету, здирства й обезправлювання народних мас.

Засадничо Шевченко проти всякої церкви не виступав. З його виступів проти московської й римської церкви видно Шевченківський ідеал церкви, як средства до голошення правди й справедливости, як оруддя освіти й визволення. Бичуючи немилосердно попів, що правдою для своєї наживи торгують, він тим самим ставив як взірець священика людину, яка своє життє посвятила для голошення правди й справедливости.

ВШАНОВАННЯ ПАМЯТИ ПРОРОКА СОЦІЯЛЬНОЇ РЕВОЛІЦІЇ.

Ол. Дорошкевич про вшанованння памяти Тараса Шевченка.

В цьому році святкуватимуть Радянські Республики десяті роковини революції. З тієї нагоди порушує визначний критик, Ол. Дорошкевич, у „Пролетарській Правді" питання про відповідне вшанування памяти пророка соціяльної революції, Тараса Шевченка.

Минає десять років — пише Дорошкевич — а для вшанування памяти пророка соціяльної революції зроблено дуже мало. Назвали сотню шкіл його іменем, десяток вулиць, не завше кращих, десяток установ, одну округу; видали кілька збірників і монографій, випустили фільм сумнівної вартости. В дні 11. березня містимо шабльонові статті в ґазетах — та й більш нічого.

Взагалі, память Шевченка обходиться дешевенько — каже Дорошевич; — навіть найсуворіший прихильник ощадности не міг би тут знайти предмету для нарікань.

Далі — подає Дорошкевич такі інформації: Грошей на Інститут Т. Шевченка нема. Повного видання творів Шевченка нема. Дешевого видання Кобзаря Шевченка нема. Минулого року Держвидав відмовився видрукувати два збірники розвідок про Шевченка й Куліша!

Нарешті: досі нема у Київі (та взагалі на Україні) памятника найбільшому синові України! Не міг він повстати до революції, ніхто не думає про це й на десятому році революції, — про памятник першому пророкові її!

Дорошкевич пропонує ряд заходів у справі видання творів Шевченка, заходів, які мусіли би бути на нормальні відносини кілька разів виконуваними. Вкінці, пропонує проголосити всенародній збір жертв на памятник Шевченкові, щоб можна було його поставити в 1931 р., в сімдесяті роковини смерти Т. Шевченка.

На марґінесі, подає Дорошкевич, що памятник Шевченкові лоставлено в Ташкенті, вкінці, що й Кірґізи збираються поставити памятник Шевченкові.

ДУМА ПРО БУДОВУ ДНІПРЕЛЬСТАНУ.

Видно хмару з Есесеру (С.С.С.Р.),
Другу з Туркестану;
Зажурились Українці
Коло Дніпрельстану.
Дніпрельстане, Дніпрельстане!
Утіхо ти наша!
Як же тебе побудуєм,
Як Москва не каже?
Обізвався Чубар жвавий
Тай став промовляти:
„Треба буде в „Совнаркома"
Милости прохати".
Поїхали наші в Москву,
У Кремль завитали;
Пресвітлого „Совнаркома"
Гарненько прохали:
„Совнаркове, Совнаркоме!
Батьку наш і мати!
Дозволь, дозволь, Совнаркоме,
Дніпрельстан почати..."
„Не дозволю, не дозволю!
Ґеть! Сепаратисти!
Ми лиш центр тепер скріпляєм,
Бо ми комуністи.
„Що ваш вбогий Дніпрельстан?...
Лиш хахлів збагатить!
Залізниця-ж в Туркестан,
В Індію провадить!"
Повернулись наші з Москви
Сумні, невеселі;
Закликали на пораду
Городи і села.
Як зїхались громадяни
Справу рятувати,
Тай веліли „Совнаркому"
Таке написати:
„Совнаркоме, Совнаркоме!
Ти превражий сину!
Чи ти думаєш тримати
В злиднях Україну?!
„Отож дивись, Совнаркоме,
Ми вже не жартуєм!
За Дніпрельстан тобі ребра
Добре порахуєм!"
Налякались комісарі,
Що кричать „хахлята",
Тай до свого Совнаркома
Стали промовляти:
„Ой ти гой єси, Совнарком, наш батюшка,
Разреші уже хахлам,
Пусть пастроят сваво Днепрельстанушка
На свой собственний карман".
Послухався Совнарком,
Шле декрет по пошті:
„Пабудуйте Днепрельстан
На вкраїнські кошти".

Онис Плющенко.

Пані (до маляря): Чи то тяжко намалювати моє лице?

Маляр: Воно вже намальоване, ласкава пані, я мушу лише відкопіювати його.

—o—

— Як подобається вам моя нова композиція „Хаос"?

— Як на композицію не бачу в ній нічого надзвичайного, але як хаос вона знаменита!

—o—

Господиня почула, що в кухні наймичка щось збила. Вбігає і бачить, що наймичка збила вазу.

— Так — вже з вази тисячу кусників! — каже вона.

— Але де там! Лише 34! Я перечислила! — відповідає наймичка.

—o—

ЯК РОЗВИВАЛИСЯ ПОГЛЯДИ ЛЮДИЙ НА ФОРМУ ЗЕМЛІ

(Стаття Івана Франка на основі статті Андру Диксона Гвайта).

(3)

II. Опис землі.

Кождий із великих народів старовини, описуючи землю, вважав своє власне головне місто найсвятійшим місцем, а тим самим і осередком землі.

Халдейці вважали таким центром свій „святий дім богів". Єгиптяни малювали світ у подобі людської фіґури, у якої Єгипет був серцем, а столиця Єгипту його осередком. Для Асирійців таким осередком був Вавилон, для Індійців гора Меру, для Греків, на скілько ходило про цівілізований світ, Олімп або дельфійський храм; для сучасних Магомеданців се Мекка й її святий камінь; Китайці й до сьогодні говорять про свою державу як про „царство осередка". Згідно з тим і з заґальним стремліннем людської думки й Жиди вірили, що осередком усего світа є Єрусалим.

Книга Єзекіїля говорить, що Єрусалим лежить у самій середині землі, а всі иньші части світа розложені довкола святого міста. Протягом цілих „віруючих віків" сей погляд був принятий загально як безпосередня обява Всемогучого що до форми землі. Св. Єронім, найбільша по Біблії повага в старій західній церкві, заявляє на основі сего пророцького вислову, що Єрусалим не може бути ніде, як тільки в осередку землі. В IX. віці архієпископ Рабан Мавр повторяє те саме твердженнє; в XI. в. Гуґон де Санкто Вікторе підшукав инші докази зі св. Письма для сеї самої думки, а папа Урбан у своїй великій проповіди в Клермоні, побуджуючи Франків до хрестового походу, мовив: „Єрусалим, то серединна точка землі". В XIII. в. дуже популярний церковний письменник, Цезарій з Гайстербаху, пише: „Як серце в осередку тіла, так Єрусалим положений в осередку нашого заселеного світа; таким чином Христос був розпятий у самім осередку землі". Данте приймає сей погляд на Єрусалим як певний, і висловлює його в безсмертних віршах; а в побожній паломницькій книзі, якої автором признавано сера Джона Мендвиля, і яку пильно відчитувано в середніх віках, говориться, що Єрусалим лежить у осередку світа і що спис, поставлений сторцом у каплиці Божого Гробу в часі рівноденя, не дає тіни.

Єзекіїлів погляд зробився таким чином мірою правовірности для давніх рисовників мап. Мапа світа в Гертфортській катедрі, мапи Андрія Бянко, Маріна Сануто і множества иньших утвердили сей погляд у людській уяві і без сумніву протягом довгих поколінь відбирали охоту до наукового досліду, який міг би виявити нестійність того ґеоґрафічного центра, буцім то обявленого в св. Письмі.

Ані один середньовіковий письменник не спротивився сему поглядови. Згідно з пануючим поглядом, що фізична правда мусить бути віднайдена теольоґічним міркуваннєм, виробила ся наука, що місце, де стояв хрест на Голгофті, значило ґеоґрафічний осередок світа та що на тім самім місці стояло дерево, на якому росли заказані овочі в раю. Таким способом ґеоґрафію зроблено зовсім згідною з великим теольоґічним пляном. Середньовікова публіка радо приняла сю науку; в писанях середньовікових паломників про Палестину раз у раз бачимо докази, що се їм видавалося цінною правдою не лише для теольоґії, але й для ґеоґрафії.

Не пізнійше як 1664 р. визначний французький духовник Ежен Рожер у своїй друкованій подорожи по Палестині зупиняється на 38 главі Єзекіїля і приводячи її в звязок з одним уступом Ісаії доказує, що точнісінький осередок землі находиться в місці означенім на помості в церкві Божого гробу і що на тім самім місці колись стояло дерево, покрите заказаними овочами в раю і хрест, на якому вмер Христос. Надзвичайно інтересне з сего погляду оповіданне руського паломника Данила (по англійськи вид. Sir W. Wilson, Pilgrimage of the Russian Abbot Daniel, London 1885), де ся ідея висловлюється серед маси побожних мітів. Читаємо там: „Ту есть внѣ стѣны за олтаремъ пупъ земли, и создана надъ нимъ комарка и горѣ написанъ Христосъ мусіею и глаголетъ грамота; „Се пядію моею измѣрихъ небо и землю". И ту бысть водруженъ крест Господень. Исподи же подъ тѣмъ каменемъ лежитъ первозданного Адама глава. И въ распятіє Господнє, єгда на крестѣ Господь нашъ Ісусъ Христосъ предасть духъ свой и тогда раздрася церковная катапетазма и каменіє распаде ся; тогда же и тотъ камень просѣде ся над главою Адамлею, и тою разсѣлиною спиде кровь и вода изъ ребръ Владычень на главу Адамову и омы вся грѣхы рода человѣча". (Цитуємо з ориґіналу, вид. Православный Палестинскій Сборникъ, т. І. вып. III., С. Петерб. 1883, стор. 19—20).

Та се не було одиноке баламутство, що з хибно толкованого святого Письма прокладало собі дорогу до середньовікової мапоґрафії; варто зазначити ще деякі дуже характерні.

Першим із них був сліпий острах перед Ґоґами і Маґоґами. Мало уступів у стародавніх писаннях визначається такою силою слова, як представленне тих великих ворогів людського роду у Єзекіїля, а добре звісне місце в Апокаліпсісі утвердило гебрейські почуття що до сих страховищ з новим витолкованнем у думках давніх християн. Відси пішло, що середньовікові мапоґрафи (рисівники мап, карт) завдавали собі богато праці, щоб визначити на мапах ті страховища і місце їх замешкання. Довгі віки жадна мапа не вважалася правовірною на якій не було Ґоґів і Маґоґів.

Другий образ оснувався на тім, що в святім Письмі згадується нераз про „чотири вітри". Із цего виродилася жива віра в реальне істнованне таких чотирьох осіб і їх патретованне на мапах звичайно в подобі величезних голов з розчіхраним волоссєм, що дмухають що сили в напрямі до Єрусалиму.

Тепер, коли ті погляди загалом вимерли, нам не легко уявити собі, які трудности мусіли поборювати люде, заким могли обалити оснований на св. Письмі погляд про безпосереднє, особисте вмішуванне небесних сил у звичайні явища природи. І так в одній звісній мапі з XVI. в. намальовано землю як кулю, а на кождім її бігуні корбу, а при кождій корбі ангела, що з великим зусиллєм працює, обертаючи її руками. На иньшій мапі рука Всемогучого, повита хмарами, держить землю завішену на шнурі і крутить її при помочи великого та середнього пальця. Навіть іще в половині XVII. в. Гейлін, найголовнійший англійський ґеоґраф того часу, виявляє подібну тенденцію мішаючи науку з теольоґією. Він накручує одну й другу, щоб погодити їх і міркує ось як: „Вода, що творить одну кулю з землею, про те розложена поверх землі. Се діється тому, бо по перше, вода — тіло не таке тяжке; по друге — моряки завважили, що корабель пливе швидше до берега, ніж від берега, а сему не можна знайти иньшої причини, хиба ту, що вода піднимається все в гору висше ніж береги; по трете — коли станемо на морськім березі, то бачимо, що море все піднимається в гору як кругла гора, доки не досягне границі нашого зору. Що про те море, уносячися висше понад сушею, не заливає її, се можна пояснити тільки силою Провидіння, яке „веліло морю стояти стіною і не переходити межі, щоб покрити землю".

III. Мешканці землі.

Поки ще погляд на кулясту форму землі не був установлений, піднеслося иньше питанне, до якого остаточно теольоґи почали прикладати далеко більшу вагу. Наука про кулясту форму землі зовсім природно змушує думати про її мешканців, і ось віджила ще одна стара уява — думка про антіподів, про людські істоти, що живуть на противнім боці землі.

В грецькім і римськім світі ся думка мала собі прихильників і противників. Ціцерон та Пліній підпирали, Епікур, Люкрецій та Плютарх заперечували її. Оттак перішена ся думка перейшла до старої християнської церкви.

Між старшими отцями церковними відкидали її на сході св. Григорій Назіанзеньский, який доказував, що плавба поза Ґібральтарську тіснину неможлива, а на заході Ляктанцій, який писав: „Чи може бути щось глупійшого над віруванне, що є люде, у яких ноги стоять висше від їх голови? Що зілля і дерева ростуть у низ вершками? Що дощ і сніг і град падуть у гору, щоб упасти на землю? Я вважаю стратою часу говорити до людей, що раз попавши в блуд уперто обстають при своєму безглуздю і одну нісенітницю боронять другою". У всіх тих висловах Григорія та Ляктанція не було ще нічого так дуже сумного, бож з таких чи иньших причин вони піддержували тільки своє унаслідженє віруванне, оперте на природних законах і очевидности. Та на жаль, дискусія не довго держалася на останках того наукового та фільозофічного ґрунту. Настали иньші вчителі церковні, що в своїм запалі почали наводити уступи зі св. Письма і швидко питанне набрало теольоґічного характеру, ворогуванне против віри в антіподів зробилося догмою. Ціла церква виступила против сего вірування, а на чолі сеї величезної фаланґи як один муж стояли всі отці церкви. Всім їм се віруванне видалось небезпечним; більша часть уважала його по просту гідним кари. Св. Василій і св. Амброзій були ще на стілько толерантні, що допускали можність спасення для таких людей, які думають, буцімто й на противнім боці землі живуть люде; але велика більшість отців не допускала навіть можности спасення для таких бузувірів.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НОВИЙ ГАРКАВЕНКО.

В одній американській ґазеті найшов я згадку про нового Гаркавенка, що буде боротися за світову славу в Америці.

Пишеться там, що на Україні випробувано нову озиму пшеницю. Пробували її вже на 18 селянських фармах недалеко від Києва. Проби дали дуже ґарний вислід, бо як перед тим найкращі роди озимої пшениці давали 34 бушлі з акра, то ся дає 45 бушлів з акра.

Сього року розділено межи українських селян коло 600,000 бушлів сеї пшениці. Називають її Українка.

Мають її тепер пробувати в Америці.

Г. Г.

АМЕРИКАНЦІ МАЮТЬ ПОДІБНУ СПРАВУ ДО НАШОЇ.

Не знаю, чому в наших ґазетах стрічається так мало, або й нічого, про дуже важні справи, які набирають богато розголосу в стейті Пенсилвенії. В усіх майже ґазетах зі сього стейту пишеться тепер немало про закони, які збирається ухвалити стейтова леґіслятура, а які дотикають якраз тих самих питань, які від якогось уже часу товчуться серед наших іміґрантів.

Деякі посли до стейтової леґіслятури домагалися ухвалення закона, який мавби карати вязницею всякого, що належавби до орґанізації, яка вяже членів присягою, а котрої голова є поза Злученими Державами та не є американським горожанином. Посол Вебер, котрий виробив сей проєкт, виразно каже, що він вимірює сей закон проти римо-католицької церкви, котрої голова живе в Римі і не є американським горожанином.

Сей закон відай не буде ухвалений, але він показує, що й Американці думають в спосіб подібний до нас. І їх обурює те, що до їх церковних справ мають мішатися й рішати люди, які не є Американцями та які живуть у чужім краю.

Як я читаю про се в американській ґазеті, то питаю себе самого: що сказалиб Американці, якби так римо-католицька церква підчас якоїсь суперечки межи Америкою а другою державою, зявилася, або стала робити проти Америки?

І. Микулич.

АҐІТАЦІЯ ЧОРНИХ ДУХІВ.

Орґанізуючи нових членів до відділу нашої орґанізації, я несподівано стрінувся з опором, якого я певно не ждав. Як я підходив до ріжних наших людий та став намовляти їх забезпечитися в нашій орґанізації, я почув, що хтось пускає серед наших людий чутку, що нібито товариство не поможе, що товариство лишень гроші стягне, а відтак ґроші пропадуть, а нашому чоловікови ніякої помочи з того не буде.

Чуючи такі підшепти, я своїм ухам не міг вірити. Як се так можливо, щоби серед наших людий найшлися ще такі, які живуть з нами, стрічаються, говорять, читають навіть ґазети, і не знають, кільки то міліонів У. Н. Союз видав на допомогу своїм членам? Ні, се неможливе. А коли се неможливе, то хиба треба припустити, що є такі люди, які знають, що вони брешуть, але говорять мимо сього, а другі такі темні, або вдають темних, що їм вірять.

Я тепер не буду більше до таких людей промовляти, але скажу їм нині, що прийде ще колись час, коли вони самі до нас зголосяться. Були вже такі мудраґелі, які знали все краще, були вже навіть такі, що з гори знали, що Союза не буде потреба, але скоро переконалися, коли Союз здавбися. Я їм сього не бажаю, але остерігаю перед нещастем. Хто простягає руку до Союза тоді як біда, до того Союза, котрого відпекувався, як все було в порядку, той робить так як той, що коли тревога, то до Бога, а по тревозі забув о Бозі.

До людий, які даються зводити сього рода нечесним балачкам, я кличу: не дайтеся, люди, баламутити.. Як не вірите, в усе, що ми члени Союза вам говоримо, то переконайтеся, але не переконавшийся не судіть. Нас є двайцять тисяч таких, які переконалися про його потребу. Ми знаємо се добре. Переконайтеся й ставайте до гурту. Чим більше нас, тим більша наша сила.

Яків Демчук,
Ізлен, Н. Дж.

ЯК ПЕРЕВЕСТИ РЕОРҐАНІЗАЦІЮ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В АМЕРИЦІ.

В Голосах Читачів в справі української школи в Америці не бачу пропозицій щодо її реорґанізації. Свої пропозиції щодо шкільної реформи зачну від того, що подам спосіб орґанізовання української школи в Ню Йорку. Думаю, що Ню Йорк може похвалитись перед всіми громадами в Америці тим, що перший тому чотири роки взад перевів у себе шкільну реформу. Українське громадянство оперло школу на родичах і на товариствах, вибираючи „Шкільну Раду" з представників товариств і родичів. Шкільна Рада вибрала „Шкільну Управу", і та є найвисшим адміністративним і виконавчим тілом. Всілякі більші і важніщі справи розбирає Шкільна Рада, а ухвали припоручує до виконання Шкільній Управі. Шкільна Управа вишукує кваліфікованих учителів і представляє їх Шкільній Раді, а та рішає про вибір. Учителі укладають плян науки, вибирають найліпші підручники, та часто відбувають свої засідання, на яких обговорюють всілякі шкільні справи. Крім цього учителі вибирають споміж себе управителя шкіл, якого затверджує Шкільна Рада. Управитель перепроваджує час до часу візитацію подиноких шкіл та предкладає звіти Шкільній Управі. Щоби школа фінансово стояла добре, всі майже товариства вступили в члени рідної школи, заплативши відповідну вкладку. Крім цього кождий родич шкільної дитини обовязаний записатись в члени школи і заплатити річно одного доляра окрім щомісячної оплати за науку. В сей спосіб забезпечена фінансово школа з боку українських патріотичних товариств і родичів може гарно розвиватись без жадних злих наслідків.

Загальну шкільну реформу можна перевести так: Після моєї гадки найліпше буде скликати як найскорше їзд учителів і дякоучителів, а вони вирішать, в який спосіб найлучше перепровадити шкільну реформу. На зїзді можна буде обговорити всілякі справи, які входять в обсяг українського тутешнього шкільництва, а відтак через пресу поінформувати українське громадянство про свої рішення. Відтак треба би відкрити освітно-учительський курс для дякоучителів і то в часі зближаючихся вакацій, де би можна познакомити курсантів з наукою педаґоґіки, з історією і ґеоґрафією України, граматикою та нотним співом. Найвідповідніщим місцем на ведення такого курсу є Ню Йорк, бо в нім знаходиться найбільше кваліфікованих учителів, які моглиб такі курси провадити. Щоб все це перепровадити, треба братись як найскорше до роботи, щоби можна було вже по вакаціях зачинати науку в відновлених і впорядкованих школах.

М. Мостенський.

ДОБРА І ЗЛА КРИТИКА.

Я вважаю, що це добре сталося, що відчинено сторінки Свободи для голосів читачів. З тих голосів ми бачимо, чим наш нарід інтересується і як він підходить до ріжних політичних, культурних, національних чи релігійних питань. А на мою думку ми тільки тоді дібємося самостійности і станемо сильним народом, коли той нарід, себто наш загал буде інтересувався всіми тими справами і буде висказувати публично свою думку, як після него треба вирішити ті питання, які заважують на нашім життю. Коли будуть ріжні думки, буде можна загалови провірити, чия думка красша, чий закид оправданий, яка робота хосенна а яка шкідлива.

В голосах читачів можемо піддавати критиці наші історичні події, можемо критикувати способи боротьби, політичні напрямки і т. п. В тім нема нічого злого, коли тільки ведемо це в приличній формі.

Але критика рівнож і деморалізує. Приміром такої деморалізації є та критика, якою заповнював „Америку" і канадійські часописи др. Назарук. Яко простий робітник не можу зрозуміти, як людина з університетським образованнем може писати про українського публіциста і письменника д-ра Грицая в краю в такий спосіб як не пише д-р Назарук. Міг там собі д-р Назарук посваритися з д-ром Грицаєм. На світі ріжно буває і в тім нема нічого дивного. Але писати про свого противника, що він рябий, що загикується ак та качка, що закапареними чи якими там очима — це ніяка критика а мерзота. Не з одного коня вже падав д-р Назарук, а з останнього то вже силою стягнули його таки добрі люде. І є з чого собі кпити, але ніхто з читачів не запримітив, щоби хтонебудь підходив до критики д-ра Назарука так, як він критикує письменника Грицая.

Я нарочно навів той примір з д-ром Грицаєм, щоби наші люде оминали як проказу таку критику, як її повів др. Назарук. Бо така критика не поучає і не розясняє ніякої справи, бо в ній говорить тільки особиста злоба і пімста. Це є особистий порахунок, а на такий не повинно бути місця нікому і в ніякій народній часописи. Ми повинні писати всегда про справу і тільки справу мати на оці.

В. Дроботій,
В. Істон, Па.

— Куди ви знову у фраку?

— Йду на „Весілля Фіґара".

— Я на вашім місці вислав би телеґраму, то вистарчило би в нинішніх тяжких часах.

Гість старається викрастись незамітно зі забави в шестій годині вранці; господар дому питається:

— Ви вже йдете?

— Так, — відповідає гість — іду до дому вставати.

Тома Мор, автор „Утопії", канцлер анґлійського короля Генриха VIII., був засуджений на смерть за державну зраду. Коли клав голову на пень, відсунув бороду на бік і сказав: „Моя борода всетаки є невинна".

И. Саєк.

ПРЕДСКАЗАНА ХАТИНА.

I.

Я був ще маленьким хлопчиком, як раз літною порою взяли мене мої мама з собою в поле микати коноплі — плоскониці. Це „поле" було зараз за селом і ми його називали „Перегородою". Від нашої перегороди зачиналися лугові поля — ниви, — що тяглись аж до берегів ріки Дністра. Гарні були ці ниви і дуже врожайні. Але зате приносили чимало клопоту нашим селянам — бо все були під грозою повіні, чим я у той час, розуміється, не дуже журився.

На полю мама дали мені кавалок хліба, що „вкрали" перед бабунею та сказали мені бавитися на межі. Саміж, мабуть у пості, взялися до праці. Але й я скоренько покінчив з хлібом тай собі взявся до праці... лапати метелики по межі, що я дуже любив.

Памятаю, що день був дуже горний та ясний. Сонічко світило та дуже тепленько пригрівало. Дальше памятаю старий „сивий" та погорблений стриїв пліт та здовж нього високу, зелену кропиву; довгу та широку мов зелену бинду — межу. На межі стару, припергу до плота високу „нашу" вишню; на межі і по плоті багато крилатих метеликів. На правій стороні високі коноплі, зпоза котрих я ніщо не бачив крім синього неба та ясного сонічка. А в коноплях гарну, мов цвітову рожу — мамину твар, що ясним сонічком сяла для моєї дитячої душі. Це був тоді цілий мій світ. А красний той світ був для мене. Таким він мені остається на всі дні мойого життя. Того світу я ніколи не забуду.

Мої мама дуже часто сумували та плакали тоді, коли були на самоті, скриті від людських очий. Одинокою розрадою в їх життю був тоді я, та свята горяча молитва. Я був для них одинокою потіхою, а молитва надією на Боже милосердє.

Передімною вони скривали своє горе... Колиж, було, я завважу, що вони засумовані або заплакані, тоді й я сумував та плакав. Колиж, було, мама завважають, що вони себе передімною зрадили, то щоб відвернути від себе моє підозрінне та розвеселити мене — вони співали мені „сирітки" та казали, що вони плачуть за тією сиріткою. Я, було, слухав „сирітки" та ще гірше плакав. Бо мені здавалося, що мої мама не перенесуть свойого тяжкого горя і я також колись лишуся сиріткою. Але за „сиріткою" мама рараз зачинали співати іньших, веселих пісень, в котрі я вслухувався, забувався, а за тим веселішав та переставав плакати.

Як завше, так і тепер: опинившись на самоті, мама дали серцю волю, — думаючи, що я, занятий метеликами, не завважу їх смутку та сліз.

Може воно булоб так і сталось, колиб не оця маленька, неприємна для мене в той час пригода: Я завважив дуже гарного, чорненького метелика. Він мав на своїх чорненьких крильцях червоненькі плямочки, мов ясні горючі огники. Цей метелик так мені сподобався, що я постановив за всяку ціну дістати його у свої руки. При тім метелик наче зрозумів мою дитячу наївність і почав мене завабльовати до себе тай так заманювати, мов той золотий птах — царевича в казці „Тисяч і одна ніч". Сяде на яку хоптину і притаїться так, що вдає з себе не то сплячого, а зовсім мертвого. Але не встигну я зблизитись до нього і лиш от-от накрити його своїм капелюшком — він махне крильцями, підлетить в гору, а я з розгону перекинуся в борозду. З борозди я скоренько зривався, бо дуже боявся чорних жаб, що люблять сидіти по бороздах в холоді. Зелених жаб я не боявся. Противно, зелені жаби я нераз ловив та кидав собі в пазуху, аби вони собі забирали від мене скоботи. Розчарований невдачами з цим метеликом, я вже хотів відвернутись від нього та пошукати собі якого іньшого метелика.

Розчарування приводить дорослу людину до думання, а дітей до плачу, або до злости. Мене-ж моє розчарування привело до злости. Я страшно розізлився тим, що метелик — не досить того, що бавиться на „моїй" межі, та ще з мене дурня робить. Бо чого йому було тікати від мене? Я-ж його любив; а злапати його я хотів тільки на те, аби з ним трохи побавитися та показати мамі, який він гарний. Таке негарне поведення метелика супроти мене довело мене до злости, а за тим до рішення: Чекай, паничу метелику, не даєш ти мені зловитися, не будеш ти й літати по моїй межі! Тут тобі смерть!....

В шаленій злости я кинувся на стриїв пліт, витяг доброго бучка ґудзуватого, та пустився за метеликом. Метелик тимчасом сів на межу якраз проти мами. Аби не зрадитись перед метеликом, я сховав бучок позад себе. Приблизившись біля метелика, я в бігу раптом витяг бучок перед себе так незручно, що кінець бучка замотався в кропиву, а я з розгону, стрім головою гепнув собою через нього об межу, так сильно, що вже в коноплях перекинувся ще два рази.

Опинившись в коноплях, я „со страхом" та „со трепетом серця" заперши в собі духа — довго лежав, мов непритомний. Забув я за чорні жаби, забув за помсту на метелика, забув навіть за пашіння ніг від кропиви... Коноплі, коноплі!... Що тепер буде?... Мов цілий муравник впакувався в мою голову та серце: що буде? що буде?... прямо розїдали страхом охоплі думки мій дитячий мізок. „Боженьку, зішли на мене смерть! Земленько, свята, розступись підомною, най я щезну перед карою маминих рук... Та смерть не приходила... земля не розступалась. Треба було — тікати...

Тихесенько я піднісся на ноги, та мов злодій, кинув зором зпід капелюха в сторону мами. Мама були відвернені від мене. „Вони нічого не виділи!" мигнула радісна думка в моїй голові. „Треба тікати!"... Але щоби бути певним того, що мама не завважать моєї втечі, — я ще раз зі страхом непевности поглянув на них. Та в цій хвилині мама звернулись тварю до мене. Їх твар була тяжко засумована, очі заплакані.

Великий жаль стиснув моє серце. Я знав, чого вони плакали. Я знав причину їх горя, смутку та неустанних сліз. Тому старався, було, о скільки міг, поділитись з ними їх горем — я плакав і молив Бога нарозуміти небіжку бабуню, та небіщика діда, котрі були прямо катами моєї мами. Іньшої помочі в той час я не міг дати моїй безталанній матері. Але й слези мої дитячі — ті невинні слези, чимало кріпили на дусі мою матір, і помагали їй зносити тяжке терпіння.

Пораженний смутком матері, я вже не міг тікати зперед їх очий. Мало того, в моїй голові раптом пробігла несподівано, мов Богом дана думка. Я з радости залебедів: „Мамо, не плачте! Вірте, мамо, що тут, на цій перегороді ми поставимо собі хату. І тут вас бабуня не будуть гризти. Ви перестаньте плакати!"

Мама сердечно крізь плач усміхнулися та безнадійно промовили: Йосипцю, не дочекаю я того, аби ми мали свою хату. Скорше я піду в сиру землю!" І мама знов гірко, гірко заридали.

„Мамо, не плачте! Вірте, мамо, вірте, вірте, що тут буде наша хата. Ми ще будемо свобідні і щасливі!"

Мама ще раз усміхнулись, обтерли слези зі своїх засмучених очей та повеселішали. Я затвердив у них віру, що ми ще будемо мати свою хатину, і що вони перестануть бути чорною невільницею в бабуні та діда. Мама повірили в мої слова, хоч дуже добре знали, що це було прямо неможливо. Бо поле було бабунине, а ще до того тато були в бабуні одинак.

II.

Час плив скоро. А з ним припливало до нас наше скрите щастє.

Ні з цего, ні з того небіщик дід „забажали" на старости літ їхати в Америку. Цему дуже спротивились бабуня і сказали до діда, що вони їх не пустять в Америку. Цього треба було дідові: „Як ти не хочеш, аби я їхав в Америку, то запиши на мене увесь свій маєток". Бабуня налякались цього і без надуми записали на діда майже увесь маєток. Тільки завдяки доброму судді татови бабуня мусіли відписати... перегороду. Ця перегорода для тата була нічим іншим — тільки заплатою татови за їх довголітню працю, та працю ще небіщика татового тата на розроблюванню бабуниного маєтку.

Жаль був татови покидати батьківщину. Ще більший жаль був до свойого тата — вітчима, котрого тато дуже шанували і ніколи згірдливого слова їм бувало не сказали. Дід, діставши запис, приказали татови вибратися з хати до двацять і чотирох годин, хоч суддя, знаючи діда, як лихого, і немилосердного чоловіка, наказував дідови, що вони не мають права виганяти тата з хати скорше, як по трох місяцях. Але опертись дідови тато не могли. До двацять і чотирох годин ми вибралися. З тяжкою журою та розпукою серця тато покидали батьківщину. Для тата той день був днем великого смутку. Зате для нас, для мене і мами, цей день був великою радостю. За що ми дякували Богу, у вірі, що Він вислухав наших молитов та вивів нас з дому неволі, проклонів та сліз.

III.

В Петрівку, на краю села появилась гарна та чепурна хатина. Біля хатини стояли три ясені — високі та горді своєю любою новою господинею, котру вони своїми зеленими віттями замаювали та мов говорили до широких піль: дивіть, дивіть яка препишна наша господиня. А гень, гень, зпід високих гір долітав до них тихий шум Дністра та мов відповідав: бачимо, бачимо! Проти хатини — невеличка стаєнка та стодільчина під одним накриттям. Дальше піддашечко; а ще дальше, за низеньким плотиком — молоденький садок. На межі, де зі мною приключилася немила пригода з метеликом, і де я предсказав „вільну хатину" — тато в спілці зі стриєм викопали керницю.

ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ.

Отсим повідомляємо наших Шан. Покупців, що книжок за посліплатою (С. О. D.) з засади нікому не висилаємо.

Книжок на кредит також не висилаємо.

На такі листи, в котрих є замовлення на якісь книжки, а нема долучених рівночасно гроший (або вірподстойних чеків чи моні-ордерів) за замовлені книжки, відповідати не будемо.

Всякі книгарняні замовлення полагоджуємо лише за попереднім надісланнем належитости.

Книгарня „Свободи".

ВІДОЗВА
ДО УКРАЇНОК(ЦІВ) БЕРЕЖАНЩИНИ В АМЕРИЦІ.

Дорогі наші Земляки і Землячки!

Наш повіт підчас недавної світової заверухи був тереном найтяжших боїв. Вона знищила села і містечка, зруйнувала господарства. Населеннє зубожіло. Культурне і просвітне життє перервалося. І стан нашого колись оживленого народнього життя в повіті підупав.

Та живе українське населеннє нашого повіту зараз по воєнним лихолітю збудилось із загального пригомшення. Зачало на ново своє життє в цілім розгоні. З подвійною силою й енергією взялося до праці над собою. Відбудувало школи й читальні, а в новійших часах поширило в себе кооперацію й „Луги".

Нарід зрозумів, що в єдности, просвіті його сила. Та чим більше вкладає зусиль у свої змагання, тим скорше трапляє на нищеннє його дорібку зі сторони „власть імущих". — Українське шкільництво, особливо по містах і місточках, переслідуване і нищене. Українська дітвора, наш квіт і надія нашої майбутности, наражена на винародовлення. Сему страшному явищу старається протиділати **„Рідна Школа"**, яка поставила собі за ціль не лише задержати давний український стан посідання в области шкільництва, але і закріпити і поширити його. „Рідна Школа" основує і удержує українські школи, в яких виховує українську молодь у народнім дусі.

Бережанський Кружок „Рідної Школи" виявляє свою живучість після своїх сил і змоги. Веде в повіті гуманно-просвітні справи, а що найважнійше, удержує 4-о кл. народню школу, яка міститься у власнім домі в Бережанах. Дім сей, званий „Стара почта", набула „Рідна Школа" у найтяжчих часах і тому він є гордістю не лише нашого товариства, але і цілого повіту. Він пишається в середині міста й представляє вартість понад 7,000 долярів.

Минулого року дім сей так був надпсувався в однім крилі, що грозив заваленнем і замкненням школи. „Рідна Школа" не могла допустити до того і мусіла перевести направу дому, яка коштувала 1,000 (тисяч) долярів. А не маючи власних гроший, мусіла затягнути на ту ціль короткореченцеву позичку за високим процентом. Довгєй мусить у найкоротшім часі віддати, щоби не росли проценти. При великих однаке видатках на адміністрацію товариства і удержанне школи, що виносить місячно понад 100 (сто) долярів, не може й думати про скоре уморенне довгу, бо й біжучі видатки складаються лише з добровільних датків населення бережанського повіту. Громадяни Бережанщини, хоч як жертвенні й патріотичні, не в силі зложити тепер такої великої суми, щоби стала „Рідній Школі" й на біжучі видатки й на сплаченнє довгу, тимбільше, що вони є обтяжені ще і другими датками на удержанне иньших краєвих, повітових і місцевих товариств. Наш поневолений український Нарід мусить власними силами жити і розвиватися.

Тому громадяни Бережанщини, згуртовані в повітових товариствах, відносяться до своїх Дорогих Земляків, кинених долею поза море, з горячим проханнєм підперти „Рідну Школу" в Бережанах у її високих змаганнях і помочи в великім завданню.

Високодостойні й Дорогі Землячки і Земляки!

Ви вже не раз і не два дали доказ, що доля Ваших братів у старім краю Вам не байдужна, що їх тяжка доля в теперішних часах лежить Вам на серці, що їх занепад Вас смутить, а розвій і підйом тішить, веселить. Відгукніться й тепер на їх проханнє при найблизшій нагоді разом, заложіть у себе комітет „Рідної Школи" в Бережанах і зберіть датки та вишліть на адресу „Рідна Школа" в Бережанах. Кількість хто може. Гріш до гроша, а „Рідна Школа" в Бережанах стане на ноги, віддасть довг і повними силами працюватиме над дальшим її розвоєм. При тім просимо не забувати на нас і при всяких нагодах, як різдвяна коляда й великодна писанка. Гріш, вложений у „Рідну Школу", не йде марно. Він сторицею виплачується, бо дає змогу виховати в рідній мові й патріотичнім дусі цілі кадри української молоді, яка з вдячности й обовязку своєю працею в народі і для народу відробить свій довг так, як належить.

Чим „Рідна Школа" для українського народу, про се кождий Українець(ка) знає. Тож держім її, не даймо їй упасти. Бережім її, як ока в голові. Не допустім до того, щоби наші вороги й гнобителі сміялися з нас. Покажім, що ми живучий нарід, який дбає про свою будучність. А будучність наша, се наші діти, се наша „Рідна Школа", бо яка школа, такий нарід.

Підписали:

Старшина „Рідної Школи", Виділ Філії Тов. „Просвіта", Виділ Тов. „Луг", Виділ „Союзу Українок", Виділ т-ва „Українська Бесіда", Виділ Т-ва „Боян", Виділ Т-ва „Читальня Просвіти", Надзірна Рада „Союза Кооператив", Тов. Взаїмного Дрібного Кредиту „Надія" в Бережанах.

АМОРТИЗАЦІЯ ШТАНІВ.

З московської газети „Вечерняя Москва" передруковуємо дослівно таку статейку: „Як усякий мущина, сторож іркутської фафбрики кишок. Козак, ходив у штанах. Як усякі штани — вони витирались. Але де вони витирались? — Таке питання не має в собі нічого неприличного: вони витирались на службі. А за штани, витерті при виконуванні службових обовязків,— Козак гадав собі— повинен одержати компенсацію. — Я питаюсь профсоюза— кричав він у місцевім комітеті, бючи себе в груди — невже робітник не завоював собі права витирати штанів? За що ми боролись! — Успокійтесь, товаришу — відповідали йому — і йдіть спокійно до хати. І не лякайтесь за штани. Ми стоїмо на їх сторожі. Одначе адміністрація фабрики, стоючи на сторожі господарських інтересів республики, рішуче відмовилась компенсувати витерті місця. Але і місцевий комітет виявив похвальне завзяття в обороні штанів члена професоюзу. Обі сторони виявили таке завзяття, що справу мусіли передати т. зв. конфліктній комісії. Засідання Р. К. К. (робітничої конфліктної комісії) відбулось 20. жовтня. Погляду адміністрації боронив сам директор фабрики тов. Логутін, розуміється з огляду на превелику вагу питання. Наводимо його промову про штани, як вона записана в протоколі: „Козак вступив на службу в Кішпромторг дня 1. січня 1926 р. і тому вважаю, що він не міг носити всю зиму штанів на рахунок підприємства, тому, що прийшов до праці в половині зими, а крім сього Кішпромторг заплатив за амортизацію спецодіжи (одіжи для спеціялістів) за місяць січень, і тому вважаю, що Козакові належаться амортизаційні кошти не за всю зиму, а тільки за зношений час, себто лютий, март, квітень! „Блеск красномовства, непохитність логіки директора, що для штанів робітника полишив фабрику — зробили враження на комісії. Вона згодилась на компроміс і рішила: „Заплатити тов. Козакові за амортизацію штанів за три місяці". Суми в протоколі не зазначили. Стільки московський часопис. Ми із свого боку додамо, що журналісти також повинні боротися за амортизацію такої необхідної частини їх гардероби в їх професії.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Коляда на Рідну Школу від Укр. Нар. Дому.

Заходом Укр. Нар. Дому проведено коляду в Міннеаполіс і Ст. Пол, котра увінчалась як на теперішні тяжкі часи чималим успіхом.

В Міннеаполіс на допомогу Рідному Краєви колядували дві організації а іменно: 1) **„Укр. Нар. Дім"**, якого більшість членів становлять прав. Українці та 2) т. зв. **„Укр. Дім Просвіти"**, в склад якого входять самі греко-католики.

До коляди з рамени Укр. Нар. Дому долучаємо $11.40, зібраних дня 23. січня 1927 на хрестинах у гром. О. Скірки, котрий розуміючи вагу Р. Школи підчас гучних хрестин своєї дочки, однолітної Дарки, доручив о. Запаринюкові провести збірку.

Між членами Укр. Нар. Дому та його симпатиками приймається звичай, щоб на хрестинах, весіллях та інших фамілійних торжествах ділами-збірками згадувати Рідний Край.

Гроші $52.25 з коляди та $11.40 із хрестин у гром. Онуфрія Скірки, разом $63.65, переслано через Обєднання у Филадельфії до Галичини.

Коляду зложили: по $5.: М. Грубрин, др. В. Клодницький; по $4.00: Р. Мицевич; по $2.50: Як. Савчук; по $2.00: П. Парій, А. Процай, о. М. Запаринюк, П. Гайва, П. Андрущак; по $1.25: п-на А. Панчишин; по $1.00: І. Алексейчик, І. Тофан, Як. Грубрин, Д. Колтик, С. Рихлій, К. Рихлій, Ю. Деделюк, Я. Галиш, Юрків, Т. Симотюк, П. Пупеза, П. Кивериґа, П. Садовий, О. Пилатюк, О. Кузик, О. Скірка, І. Якимів, Гр. Пастушенко, І. Кузик, П. Кольба, В. Хай; по 50 ц.: П. Куліковський, В. Колодка, Т. Кохан, С. Вакарук, Й. Ковалів, Т. Крайдуба, І. Дзяман.

П. Гайва,
предс. Укр. Нар. Дому.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда Ліґи Амер. Горожан.

Ліґа Американських Горожан, яка ніколи не відказується від народного обовязку, переслала до Обєднання чека на суму 140 дол., з чого 122 дол., як коляду Рідній Школі а 18 дол. як народний податок.

Хоч воно нічим тих кілька долярів, одиак хай і вони будуть пригадкою, що накладаючи на себе обовязок, ми повинні розуміти громадянську честь, коли ходить о добро і волю свого народу та Рідного Краю, і обовязок той виконали.

Дотичної нашої коляди, то в першій мірі складаємо сердечну подяку щиролюбивим громадянам, які на зазив Рідної Школи спішуть все зі своїми жертвами, яких імена все і всюди видніють. Щира подяка і тим громадянам, що відриваючись від свого буденного заняття пішли по хатах, стараючись тим способом помочи Рідному Краєви, як: гр. А. Кузик, В. Ярич, Н. Джурин і І. Приймак.

Коляду зложили: по $5.00: С. Ковбаснюк і Т. Волинін; А. Васильців $4.75; Ю. Ярема $3.00; по $2.00: І. Бронський, Д. Крицун, С. Варахович, Онуф. Бахор, П. Стельмащук, О. Табачевський, К. Шпак, Н. Касян, В. Ярич, П. Матлай, С. Дроботюк, Т. Лопушинський, А. Кузик, Д. Левицький, Г. Хлистун, І. Дацек, Ф. Тириян, В. Дацко, П. Метієв, П. Сокальчук, М. Вільк, Н. Джурин, Г. Джурин; по $1.00: М. Сінкевич, Ф. Стефанів, Я. Корнат, П. Стасюк, І. Лош, Г. Николин, Г. Кука, П. Гаврис, П. Гончарук, М. Голубович, О. Майдан, П. Лещук, В. Комкульовський, В. Голубович, М. Зійцівевич, М. Савіцький, М. Кифор, О. Демкович, Д. Яворський, Січ. Базар, Я. Кулиннч, С. Хархан, І. Пихна, Й. Підлужевич, К. Якимець, Т. Лихацька, А. Мудриєвський, П. Домкуф, Т. Солодуша, М. Грицай, С. Сидоркевич, А. Фігель, М. Іванів, Г. Перепелюк, М. Гайовий; Д. Ковальчук, С. Савка, Т. Саковський, М. Сабінський, С. Зельонка, К. Чижик, Ф. Давид, П. Ерець. І. Гарасимків, М. Кушнір, Я. Пшик, М. Демців, Н. Воробець, Н. Боднарчук і І. Добрянський; по 50 ц.: Т. Гречин, В. Заставний, М. Качмар, С. Кузьма, Й. Ятковський, Н. Гунчак, Ф. Качан, М. Григорин, О. Романишин, В. Загоруйко, Я. Мох, О. Бачинський, С. Бачинський і Н. Боднарчук; по 25 ц.: К. Гушеф, Г. Колф, і Н. Н., що виносить разом 122 дол. Податок: П. Матієв $3.00, П. Сокальчук $3.00, М. Вільк $3.00 і А. Кузик $3.00, разом 12 дол., що робить загальну суму 134 доляри. Додатково В. Ярич $3.00, Н. Податок $3.00, Н. Джурин $3.00.

Підносимо, що всі громадяни віднеслися з великою прихильностю до колядників, а деякі зложили ще й народний податок, про який нам загал зачинає забувати. А це рівнож важна справа.

За виділ: **П. Сокальчук.**

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

В нашій громаді ходять колядувати на старий край кождого року, а рівнож і сего року не забули за свій народний обовязок. Ходили колядувати: Юрій Грицай, Василь Михайлюк, Іван Дух.

Жертвували по $2.00: В. Чучман, В. Ференц, С. Комарянський; по $1.00: Ю. Грицай, В. Михайлюк, І. Дух, Н. Косован, О. Дугай, О. Базарніцький, Т. Сюрко, П. Чучман, О. Руцький, С. Мостовчик, Іг. Бабяк, Ю. Варшона, П. Коніцький, С. Коніцький, І. Юркевич, Д. Бодак, К. Гнип, О. Юркевич, С. Цюпка, В. Лемішка, С. Колодійчук, М. Пшибилович, П. Петришин, І. Михальчишин, С. Федишин, Ф. Парій, М. Климків, І. Полюбий, М. Мельничук, В. Трофим, І. Макаровський, А. Гулик, Г. Медвідь, Г. Ференц, Д. Митолінський, Т. Вітковський, О. Базарніцький, А. Питльовський, П. Лемішка, Н. Вільчинський, С. Рикуник, М. Іващишин, Т. Шаян; по 50 ц.: П. Дворянин, А. Мурий, А. Гарбудзінський, М. Тариавський, П. Кожух, В. Перец, Г. Бодак, М. Пушкар, Т. Пушкар, В. Вовнянка, Н. Ницщий, Н. Огоновський; по 25 ц.: А. Лечняр, І. Малюкевич. Разом зібрано $56.50 і відослано до Обєднання для висилки до старого краю на допомогу Рідній Школі. Усім жертводавцям та колядникам хай буде щира подяка за труд і жертви.

Никола Косован.

ЖАРТИ.

— Чи то правда, що ви згодилися вашу дочку віддати за вашого касієра?

— Так. Бо, бачите, я числю на те, що колиб він колись утік із касою, то хай бодай моя дочка має щось з того.

— В українській мові є одно слово, яке ти все вимовиш фальшиво.

— Яке?

— „Фальшиво"!

Пані (до няньки): Чуєте, Олено, як дитина не буде могти заснути, то закличете мене, я співатиму їй пісоньки до сну.

Нянька: Пані! Я вже і так страшна її, але вона нічого собі з того не робить.

— Знаєш, коли я в ночі не можу всяути, то мені все тоді приходить до голови тема для моїх поезій.

— Шкода! То ви повинні заживати порошки на сон.

Гість (до книгаря): Приношу вам назад книжку, що я вчора купив у вас.

Книгар: Щож то за книжка?

Гість: „Поради для всяких обставин".

Книгар: Чомуж не хочете тої книжки?

Гість: То звичайний блоф, то ніякий порадник! Там узагалі нема порад, що чоловік має сказати своїй жінці, коли вернув додому пізно в ночі!

— Левку, може би ти позичив мені двацять долярів?

— Дуже радо, як лише вернуся з Бразилії.

— А я навіть не знав, що ти хочеш їхати до Бразилії?!

— Я таки не хочу.

— Коли нарешті віддасьте мені тих триста долярів?

— Любий товаришу, хто може передбачити будучину?

— То ви зовсім не заздрісні, що ваш чоловік залицяється до тої модистки?

— Покищо ні. Він двічи в місяць купує мені в неї новий капелюх.

— Тут вступ дозволений лише спортовцям.

— Та я також займаюся спортом.

— Яким?

— Збираю почтові марки.

В однім готелі вийшла пані з мешкання в ночі і ніяк не може потрапити назад. Крутиться, крутиться, вкінці звертається за помочю до портієра.

— Якеж число кімнати? — питається портієр.

— Коби то я знала!

— То прошу мені сказати, як у мельдунку записано?

— Та власне не знаю...

— А як жеж називається ваш чоловік?

Збентежена пані каже на те: — Власне не знаю, як він називається.